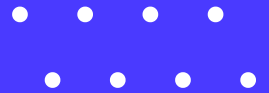

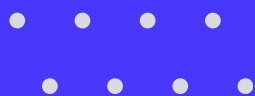
DEMOKRATAI
VARDAN LIETUVOS

VEIKIANTI EUROPA. KASDIEN IR KIEKVIENAM.

Europos Parlamento rinkimai
2024 m.

Programa

Brangūs Lietuvos žmonės,

gimiau ir augau Šeškinėje, mama mane augino viena. Neturėjau nei turtingų tėvų, nei žinomos pavardės, nei užtikrintos ateities. Tapau jauniausiu Lietuvos istorijoje ekonomikos ministru, vėliau – Europos Komisijos nariu, atsakingu už aplinkos apsaugą.

Agresijos prieš Ukrainą akivaizdoje aiškiau nei bet kada matau, kad Europos Sąjunga privalo tapti ne tik politine, ekonomine, bet ir gynybine sąjunga. Grėsmė mūsų saugumui yra ir žmonių nusivylimas savo valstybe, nepasitikėjimas demokratija. Mano tikslas – išgirsti ir padėti žmogui. Nes saugumas – visų pirma užtikrintumas, kad tavo atlygio nesuvalgys augančios kainos, kad pensija leis daugiau nei vien susimokėti už vaistus, kad tavo vaikas turės lygias galimybes, kad pas gydytoją pateksi tada, kai tau reikės.

Apie Europos ir Lietuvos gynybą turime kalbėti be isterijos ir sprendimus priimti kasdien. Reikia kuo mažiau nepagrįstos panikos ir kuo daugiau solidžios lyderystės. Europos ginklų pramonė turi veikti karo režimu tam, kad patenkintų Ukrainos gynybos poreikius ir atgrasytų Rusiją nuo karo eskalavimo.

Noriu suburti tuos žmones, kurie tiki demokratija ir moka dėl jos dirbti, o ne vaidina gelbėtojus, skatindami baimes ir nepasitikėjimą. Dėl Lietuvos susiskaldymo, kraštutinių jėgų keliamos grėsmės atsakomybę pirmiausia turi prisiimti arogantiški politikai, leidžiantys sau skirstyti gyventojus į vertus ir nevertus dėmesio bei atstovavimo.

Būtent vienijimo tikslą iškelė Demokratų sąjunga „Vardan Lietuvos“. Mūsų sąrašė į Europos Parlamentą – savo sričių ekspertai, politikai, visuomenės lyderiai, puikiai kalbantys užsienio kalbomis. Jų sukaupta patirtis, kompetencijos leis išties laisvai ir lygiaverčiai kalbėtis su Europos bei pasaulio politiniais lyderiais.

Žinau, kad galime grąžinti Lietuvos žmonių pasitikėjimą politika. Dirbdamas atstovavau 27 valstybių interesams pasauliniuose susitarimuose, žinodamas, kad viena klaida paliks pasaulį be rezultato, bet rezultatą pasiekiau. Esu tikras, kad mano sukaupta patirtis ir užmegzti kontaktai padės efektyviai atstovauti Lietuvos interesams.

Veikianti Europa – tai bendrija, kurios teigiamą įtaką kiekvienas matytų kasdiniame gyvenime. Mūsų tikslas – didėjančios pajamos, stresui atspari darbo rinka, gerėjanti žmogaus gyvenimo kokybė ir ilgėjanti sveiko gyvenimo trukmė. Ambicingi sprendimai, kurių aktyviai sieksime ES lygmeniu, – 4 darbo dienų savaitė, europinė pensija, orus atlyginimas, spaudimas mažinti būtiniausių produktų kainas, vaistų prieinamumas, socialinė klimato darbotvarkė.

Kviečiu visus drauge kurti stiprią, atvirą ir įtraukią demokratiją. Viena po kitos kilusi krizė – pandemija, ekonominis neapibrėžtumas, Rusijos sukeltas karas – parodė, kad kritiniais momentais Europa geba prabusti iš biurokratinio miego, rasti naujų sprendimų ir imtis skubių priemonių, užtikrinančių saugumą ir gerovę.

Veikianti Europa – kasdien ir kiekvienam. Tai mūsų įsipareigojimas ir bendras tikslas.

Virginijus Sinkevičius

Demokratų sąjungos „Vardan Lietuvos“ sąrašo Europos Parlamento rinkimuose
lyderis
Europos komisaras

KAD EUROPA VEIKTŲ KASDIEN,
turime ES suteikti daugiau galių socialinėje
sirtyje

DEMOKRATAI
VARDAN LIETUVOS

Kad Europa veiktų kiekvienam, turime ES suteikti daugiau galių socialinėje srityje

Mažas progresas socialinėje srityje – viena opiausių Lietuvos problemų.

Lietuvos konkurencingumas Europoje vis dar grindžiamas pigia darbo jėga. Mūsų strateginiu tikslu privalo tapti išsilavinusi, stresui atspari, aukštą pridėtinę vertę kurianti visuomenė, žmogaus gyvenimo kokybė ir ilgėjanti sveiko gyvenimo trukmė. Lietuvai naudinga, kad socialiniai standartai kiltų visoje Europoje, būtų plėtojama universalių bazinių pajamų koncepcija. Suteiksime įvairioms fasadinėms ES iniciatyvoms, tokioms kaip „Europos socialinis ramstis“, „Europos darbo institucija“, „Europos vaiko garantijų sistema“, „Europos klimato socialinis fondas“ ir kt., realias galias ir tikrą bei pozityvų poveikį darantį finansavimą.

Europinė pensija. Sieksime sutarimo dėl „europinės pensijos“, minimalios pensijų pakeitimo normos visose ES šalyse (visų europiečių pensija turėtų sudaryti ne mažiau kaip 50 % buvusio atlyginimo ir šis procentas turėtų augti), panašiai kaip buvo sutarta dėl minimalaus atlyginimo direktyvos. Dabar pagal šį rodiklį Lietuva užima prasčiausią vietą Europoje. Nukreipsime ES lėšas globos ir slaugos paslaugoms vystyti tokiose šalyse, kaip Lietuva.

4 savaitės dienos dirbti ir 1 diena mokytis – kiekvienam. Aktyviai skatinsime ES diskusiją dėl 4 darbo dienų savaitės. Priimsime Mokymosi visą gyvenimą direktyvą (Lifelong learning directive), užtikrinsiančią, kad bent vieną dieną per savaitę kiekvienas dirbantis ar save įdarbinantis žmogus turėtų teisę į valstybės ir (ar) darbdavio apmokamus kvalifikacijos ar socialinių kompetencijų kėlimo kursus (mokymus).

Nauji darbo saugos ir darbo sąlygų standartai.

Siekdami apsaugoti darbuotojus nuo vasaros karščio bangų, ES lygmeniu tobulinsime darbo saugos reikalavimus, įteisinsime nuotoliu dirbančio asmens teisę būti nepasiekiamam ne darbo laiku, teisę dirbti nuotoliu ir t. t. Gerinsime skaitmeninių platformų darbuotojų darbo sąlygas, siekdami darbuotojų patogumo ir visų su darbu susijusių kaštų kompensavimo, taip pat gerinsime socialinius standartus pamaininiame darbe ir savarankiškai užimtiems žmonėms.

Kursime pažangią reguliacinę aplinką dirbtinio intelekto naudojimui viešajame ir privačiame sektoriuje.

Identifikuosime potencialias naudas ir galimybes tiek Lietuvos, tiek visos ES ekonomikai, švietimui, medicinai, valstybinėms paslaugoms ir apsaugosime nuo potencialių grėsmių bei rizikų, kurias atneša ši revoliucinė technologija. Kursime įrankius, leisiančius identifikuoti sukčiavimą ir manipuliacijas pasitelkiant dirbtinio intelekto technologijas, naudojant asmens atvaizdą, balsą ir kitus privatumą be sutikimo atskleidžiančius bruožus, ribosime neapykantą ir dezinformaciją skatinančius socialinių tinklų algoritmus. Užtikrinsime atsakingo žmogaus įtraukimą sprendžiant bet kokius ginčus, paremtus dirbtinio intelekto sprendimais.

**KAD EUROPA VEIKTŲ KASDIEN,
turime būti pajėgūs apsiginti**

DEMOKRATAI
VARDAN LIETUVOS

Kad Europa veiktų kasdien, turime būti pajėgūs apsiginti

Privalome labai rimtai žiūrėti į grėsmes mūsų saugumui. NATO lieka Europos saugumo skydu, bet artėjantys prezidento rinkimai JAV ir vieno iš potencialių kandidatų retorika verčia ieškoti sprendimų, kaip pačiai Europai didinti galimybes apsisaugoti. ES sutarties 42 straipsnis numato valstybių narių tarpusavio pagalbą karinės agresijos atveju ir turime suteikti daugiau turinio šiai nuostatai įgyvendinti.

Europos greitojo reagavimo pajėgos ir kariuomenė. ES yra numaćiusi iki 2025 m. pabaigos turėti 5000 karių greitojo reagavimo pajėgas. Šis tikslas buvo numatytas 2022 m. ir jau neatspindi nūdienos realijų. Privalome grįžti prie šios temos, plėsti greitojo reagavimo pajėgas ir jų pagrindu svarstyti ES kariuomenės klausimą.

Naujas požiūris į gynybos finansavimą. Ukrainai remti, gynybos pramonės pajėgumams užtikrinti, ES greitojo reagavimo pajėgoms stiprinti ir kariuomenei kurti reikalingos lėšos. Turime baigti įprastas diskusijas apie naujus nacionalinius mokesčius ir pereiti prie europinių sprendimų. Po pandemijos, kad atsigautų valstybių narių ekonomika, ES sukūrė naują 750 mlrd. eurų fondą, kuriam visi kartu skolinamės finansų rinkose. Tokį patį modelį galime pritaikyti ir gynybos finansavimui.

Karinis režimas gynybos pramonei. ES turi gyvybingą gynybos pramonę, bet ji vis dar veikia taikos sąlygomis – pajėgumai labiau skirti eksportui į trečiąsias šalis nei pačios ES kariniams sandėliams pildyti ir Ukrainai padėti. Pasisakome už karinį režimą ES pramonei skatinti. Reikia skirti Europos Komisijos narį, atsakingą už gynybos politiką, sutelkti europines lėšas gynybos užsakymams ir ES struktūroms suteikti realius įgaliojimus koordinuoti ES valstybių narių gynybos pramonę ir skatinti bendrus pirkimus.

ES reagavimo į nelaimės stiprinimas. Toliau stiprinsime ES institucijų pajėgumą bei valstybių narių bendradarbiavimą veikiant per krizes, ekstremaliąsias situacijas, nepaprastąsias padėtis ar pandemijas. Užtikrinsime ES lygmeniu garantuojamą socialinių teisių apsaugą būtiniausių profesijų atstovams.

Mažinsime neteisėtos migracijos srautus, ypač didelį dėmesį skirdami Lietuvos sienų integruotam valdymui, vykdydami tarptautinius šalies įsipareigojimus žmogaus teisių srityje. Reikalausime maksimalaus ES institucijų dėmesio išorės sienų apsaugos klausimams. Didinsime paramą vystomajam bendradarbiavimui, kad mažėtų migracijos paskatų.

KAD EUROPA VEIKTŲ KASDIEN,
turime padėti agresiją išgyvenančiai Ukrainai

DEMOKRATAI
VARDAN LIETUVOS

Kad Europa veiktų kasdien, turime būti pajėgūs apsiginti

Reikalingi didesni pajėgumai sankcijų įgyvendinimui užtikrinti. Turime tęsti griežtą sankcijų politiką prieš rusiją. Tam privalome priimti naujus sankcijų paketus. Kita vertus, esamų sankcijų vengimas ar apėjimas mažina ES užsienio politikos efektyvumą ir autoritetą. Europos Komisija bei valstybės narės ėmėsi veiksmų, kad užkirstų tam kelią, bet akivaizdu, jog išteklių nepakanka. Tinkamas sankcijų įgyvendinimas turi tapti ES prioritetu. Europos prokuratūros mandatas turi būti išplėstas ir prokuratūra turi užsiimti nusikaltimų dėl sankcijų apėjimo tyrimu.

Paramos Ukrainai finansavimui privalome rasti inovatyvių sprendimų. Siūlome apmokestinti tas Europos įmones, kurios vis dar eksportuoja į rusiją. Privalome rasti teisinius sprendimus, taip pat gauti politinį pritarimą konfiskuoti ir Ukrainos poreikiams panaudoti rusijos sankcionuotų asmenų bei rusijos centrinio banko turtą.

Parama Ukrainos ir Moldovos narystei ES. Kad Ukrainos ir Moldovos narystė ES taptų realybe kaip įmanoma greičiau, privalome panaudoti stojimo procesą sėkmingai įveikusių šalių, tokių kaip Lietuva, patirtį. Kad stojimo procesas būtų sklandus, svarbu pasiruošti ir ES viduje: kuo skubiau parengti ir pateikti analizę, kaip naujų šalių įstojimas paveiks atskiras ES sritis, pavyzdžiui, žemės ūkį, sanglaudos politiką, sprendimų priėmimą.

rusija turi būti nubausta už nusikaltimus. rusijos karas prieš Ukrainą yra agresijos nusikaltimas, už kurį turi būti atsakyta prieš tarptautinį tribunolą. Kiekvieną dieną rusijos agresoriai vykdo karo nusikaltimus prieš Ukrainą ir jos žmones. Europą, kaip žmogaus teisių ir teise grindžiamos santvarkos puoselėtoja, privalo aktyviau siekti šių nusikaltimų organizatorių ir vykdytojų persekiojimo, pradedant nuo Putino, kuriam išduotas Tarptautinio Teisingumo Teismo arešto orderis.

• • • •
• • • •

KAD EUROPA VEIKTŲ KASDIEN, turime spręsti pragyvenimo kaštų krizę

DEMOKRATAI
VARDAN LIETUVOS

Kad Europa veiktų kasdien, turime spręsti pragyvenimo kaštų krizę

Kritiškai būtina imtis veiksmų dėl pragyvenimo išlaidų augimo Europoje.

Pastaruosius kelerius metus Europoje matėme didžiulę 11 % infliaciją, o Lietuvoje ji siekė beveik 19 %. Atlyginimų, pensijų augimas infliacijos nepavijo. Šiuo metu kainos auga lėčiau, bet jau spėjo pasiekti sunkiai įsivaizduojamas aukštumas: pvz., 2023 m. kovą maisto kainų infliacija ES buvo 15,5 %, būsto kainų augimas Lietuvoje buvo vienas didžiausių Europoje. Dėmesys šioms problemoms kol kas labai fragmentiškas. ES rado sprendimus dėl didėjančių energijos išteklių kainų, tarp kurių – ir parama pažeidžiamiausioms grupėms. Vis dėlto labai trūksta dėmesio kitose srityse: augančioms maisto, gyvenamojo būsto, paskolų, paslaugų kainoms. Nors didėjantys pragyvenimo kaštai dažnai pristatomi kaip problema, kurios spręsti politinėmis priemonėmis negalime, tai netiesa. Sutelksime politinį dėmesį į kainų augimo problemas, skatinsime profesionalios kainų stebėsenos mechanizmą, kainodaros skaidrumą. Įsteigsime Europos Parlamento komitetą kainų problemai spręsti ir suformuosime užduotį naujam Europos Komisijos nariui, atsakingam už ekonomiką. Jie turės kuo skubiau išanalizuoti situaciją ir pateikti sprendimus, kuriais galėtume nuolat vykdyti svarbiausių prekių monitoringą, kovoti prieš kartelinius susitarimus ir imtis kitų reikalingų priemonių, mažinančių kainų augimo poveikį europiečių perkamajai galiai.

Ypač svarbu kuo greičiau pasiūlyti sprendimus dėl būtinausių produktų kainų.

Skirsime didesnius institucinius resursus, padedančius valstybėms narėms nustatyti piktnaudžiavimus dominuojančia rinkos padėtimi būtinausių produktų rinkose. Tobulinsime dominuojančios padėties mažinimo rinkų teisės aktus įtraukdami į reguliavimą didmeninę maisto prekybą, vaistų prekybą. Didinsime valstybės pagalbą ir intensyvinsime ES paramą investicijoms, turinčioms potencialą mažinti pagrindinių prekių kainas.

BVP augimo skatinimas ir savitikslių rinkų liberalizacija neturi dominuoti ekonominėje diskusijoje.

Įgyvendinsime nepriklausomą kai kurių rinkų (pvz., elektros) liberalizacijos padarinių analizę ES mastu. Sieksime gerinti pagal naują Europos Komisijos pertvarkos pažangos rodiklį (Transition performance index) labai prastai įvertintas Lietuvos pozicijas. Šis rodiklis vertina valstybės gerovės parametrus plačiau nei BVP, įtraukdamas produktyvumo augimo, socialinės pažangos, tvarumo ir viešojo valdymo kokybės duomenis.

Kad Europa veiktų kasdien, turime spręsti pragyvenimo kaštų krizę

Vieninga ir lanksti bankų sąjunga.

Pritariame tvariam judėjimui bendros bankų rinkos Europoje link. Bankų sistemos stabilumo taisyklės, užtikrinančios maksimalų bankų ir jų klientų atsparumą ekonominėms rizikoms, neturi riboti startuolių, smulkiojo verslo prieigos prie kapitalo.

Kartu su kitomis šalimis pradėsime ES diskusiją dėl monetarinės politikos korekcijų. Europos centrinio banko tikslų spektras turi plėstis: pastangos mažinti infliaciją turi būti derinamos su tikslais didinti užimtumą ir skatinti kuo mažesnę poveikį aplinkai.

Sanglaudos politikos tęstinumas.

Privalome užtikrinti, kad parama silpnesniems regionams nenutrūktų. Netrukus prasidės derybos dėl naujosios ES finansinės perspektyvos per ateinančius septynerius metus (2028–2034 m.), kartu bus deramasi ir dėl regioninės paramos.

Sieksime, kad naujuoju laikotarpiu ši parama valstybėse narėse būtų nukreipiama mažiausią BVP turintiems regionams, o skirstant paramą būtų atsižvelgiama ne tik į BVP, bet ir į regionų gyventojų skaičiaus mažėjimą.

KAD EUROPA VEIKTŲ KASDIEN,
privalome užtikrinti žaliojo kurso tęstinumą,
kompensuodami žaliosios pertvarkos kaštus

DEMOKRATAI
VARDAN LIETUVOS

Kad Europa veiktų kiekvienam, privalome užtikrinti žaliojo kurso tęstinumą, kompensuodami žaliosios pertvarkos kaštus

Europai reikia socialinės klimato darbotvarkės, naujo socialinio gerovės kontrakto, padėsiančio mažesnių pajamų gyventojams nepatirti nuostolių, kol žemynas siekia poveikio klimatui neutralumo ir įgyvendina fundamentalius pramonės, darbo rinkos, transporto, statybos, žemės ūkio politikos pokyčius. Žalioji ekonomikos pertvarka mažins socialinę įtampą, kurs naujas gerai apmokamas darbo vietas kaime ir mieste, stiprins vietos bendruomenes, taupys kiekvienos šeimos biudžetą. Tvarūs energetiniai, transporto sprendimai bus prieinami žmonėms, gaunantiems mažiausias pajamas.

Žalioji kursas turi tapti žaliosios pramonės kursu. Žalioji kursas sudarė Europai galimybes pirmauti tvarių technologijų sektoriuje (atsinaujinančios energijos, žiedinės ekonomikos), todėl turime atsispirti balsams, skatinantiems jį stabdyti. Kad šioje srityje išlaikytume konkurencinį pranašumą, turime didinti investicijas į žaliosios pramonės kūrimą, sukurti daugiau galimybių verslams bei dirbantiems žmonėms ir Europos interesus ginti nuo nesąžiningų kitų valstybių veiksmų.

Žiedinė žalioji ekonomika. Kelsime ES standartus prekių dizainui, medžiagų naudojimui, gamybos ekologiniams ir socialiniams kaštams, daiktų ilgaamžiškumui, antriniam panaudojimui, perdirbimui ir remontui. Užtikrinsime, kad ES vartotojai būtų informuojami apie produktų gamybos poveikį aplinkai ir galimybę juos taisyti, užuot įsigijus naujų. Sumažinsime daiktų remonto kainas per papildomas gamintojų ir importuotojų pareigas, mokesčių lengvatas.

Stabdyti klimato kaitą negali būti vien Europos pareiga. Bet kokie ES pasirašomi investavimo ir tarptautinės prekybos susitarimai turi ginti ES valstybių narių ir kitų pasaulio šalių teisę reguliuoti rinkas, siekiant socialinių, aplinkosauginių standartų kėlimo, pasaulio naudingųjų išteklių, miškų ir ekosistemų tausojimo, iškastinio kuro naudojimo mažinimo. Reaguosime, kai užsienio valstybės konkuruos neteisėtai ir subsidijuos Europai tiekiamas žaliojo kurso technologijas.

Kad Europa veiktų kiekvienam, privalome užtikrinti žaliojo kurso tęstinumą, kompensuodami žaliosios pertvarkos kaštus

Žalioji transportas. Investuosime į naktinių traukinių infrastruktūrą Europoje, mažindami skrydžių lėktuvais poreikį. Sukursime bendrą Europos traukinio / autobuso / kelto bilietų pirkimo sistemą, kad tvari kelionė būtų patogesnė ir pigesnė nei skrydis.

Žalioji energetika – ekonominio klestėjimo pagrindas. Kadangi esame priklausomi nuo elektros importo, 2022 m. matėme rekordinę kainą – 4 EUR už 1 kW. Per pastaruosius dvejus metus Europa daug padarė mažindama savo energetinę priklausomybę nuo rusijos. Diversifikavome dujų tiekimo vamzdžiais šaltinius, įrengėme suskystintųjų dujų terminalus daugelyje Europos šalių, kur jų trūko. Vis dėlto tikroji energetinė nepriklausomybė ir elektros kainų mažėjimo garantija yra savos elektros gamyba Lietuvoje, kuo didesnis gaminančių vartotojų skaičius. Turime dar labiau pagreitinti žaliosios energetikos plėtrą. Nukreipdami didesnes investicijas į atsinaujinančią energiją, gaminančių vartotojų, energetikos bendrijų skatinimą, daugiabučių ir privačių namų renovaciją, švarias transporto priemones bei tam reikalingą infrastruktūrą, skatinsime klimatui draugiškų darbo vietų kūrimą ir pasieksime, kad dar iki 2040 m. Lietuva taps klimatui neutralia valstybe, o iki 2028-ųjų 100 % elektros energijos gaminsime iš atsinaujinančių energijos išteklių ir ją aktyviai eksportuosime.

Daugiau Europos miškų politikoje.

Sieksime sutarimo, kad ES atsirastų bendri privalomi tvarios miškininkystės standartai, ribojantys plynuosius miško kirtimus Europoje, ypač saugomose teritorijose. Miškas yra natūralus CO2 kaupimo įrankis, todėl ES klimato politika neatsiejama nuo ES „plaučių“ apsaugos. Privalome sukurti tokią sistemą, kuri leistų miško savininkams gauti ekonominę naudą, jeigu jie nuspręstų miškus saugoti, o ne eksploatuoti.

Gyvūnų gerovės standartų kėlimas.

Pasisakome už gyvūnų gerovės standartų kėlimą ir jų teisių kontrolės mechanizmus, pritariame gyvūnų pervežimo maksimalaus laiko ir atstumo ribojimams.

KAD EUROPA VEIKTŲ KASDIEN,
Lietuvos ūkininkai turi gauti tokias pačias
sąlygas, kaip kitų ES šalių ūkininkai

DEMOKRATAI
VARDAN LIETUVOS

Kad Europa veiktų kiekvienam, Lietuvos ūkininkai turi gauti tokias pačias sąlygas, kaip kitų ES šalių ūkininkai

Žemės ūkio politikos prioritetai. Reikia nedelsiant naikinti Lietuvos žemdirbių diskriminaciją dėl tiesioginių išmokų dydžio, kartu reformuojant Bendrąją žemės ūkio politiką (BŽŪP) taip, kad ji tolygiai paskirstytų ES paramą tarp ūkininkų (dabar 80 % ūkininkų ES gauna vos 20 % išmokų), labiau skatintų smulkių ir vidutinių ūkių gyvybingumą, darbo vietų išsaugojimą kaime ir inovacijas, orientuotas į gyvenimo lygio kėlimą regionuose, socialinės atskirties mažinimą tarp didžiųjų miestų ir kaimo gyventojų.

Privalome mažinti biurokratizmą žemės ūkio politikoje. BŽŪP taip pat turi skatinti kooperaciją žemės ūkyje, trumpąsias maisto grandines, su klimato stichijomis susijusių ūkininkų nuostolių draudimą, ekologiškos produkcijos gamybą ir ekologiškų produktų prieinamumą vartotojams. Skatinant anglies kaupimo ūkininkavimą, turi būti naudojamos palydovinės sistemos, dirbtinis intelektas ir t. t.

KAD EUROPA VEIKTŲ KASDIEN,
turime ES suteikti daugiau galių sveikatos
sirtyje

DEMOKRATAI
VARDAN LIETUVOS

Kad Europa veiktų kiekvienam, turime ES suteikti daugiau galių sveikatos srityje

Naujas požiūris į sveikatos apsaugos sritį. Mirčių, kurių būtų galima išvengti prevencijos ir sveikatos priežiūros priemonėmis, skaičius Lietuvoje yra vienas didžiausių ES. Milžiniški trūkumai tiek visuomenės sveikatos, tiek sveikatos priežiūros paslaugų teikimo srityse – reali šalies sveikatos apsaugos sistemos grėsmė. Beveik kas trečio Lietuvos gyventojų sveikatos priežiūros poreikiai nebuvo patenkinti per COVID-19 pandemiją, patekti pas gydytoją užtrukdavo ir daugiau nei tris mėnesius. Širdies ir kraujagyslių ligos bei vėžys – vienos pagrindinių priešlaikinių mirčių priežasčių visose ES šalyse. Vien Lietuvoje vėžio diagnozę kasdien išgirsta beveik 50 žmonių, onkologinėmis ligomis serga apie 100 tūkst. Net 40 % vėžio atvejų būtų galima išvengti, bet sveikatingumo skatinimui, ligų prevencijai ir toliau skiriama per mažai sveikatos biudžetų lėšų.

Bendra Europos kova su onkologinėmis ligomis – mažiau europiečių mirčių. Būtinai didesnis ES finansavimas moksliniams vėžio tyrimams ir inovacijoms, skaitmeninių ir naujų technologijų siūlomoms galimybėms išnaudoti, taip pat svarbu mobilizuoti valstybių paramai skirtas finansines priemones. Kova su vėžiu turi apimti visą ligos raidą – nuo prevencijos, ankstyvos diagnostikos ir gydymo iki vėžį įveikusių asmenų gyvenimo kokybės gerinimo. Kova su vėžiu turi tapti pagrindiniu ES sveikatos srities prioritetu.

Veiksminga psichikos sveikatos priežiūra. Visoje ES reikalingas naujas bendras požiūris į psichikos sveikatos priežiūros politiką turi apimti destigmatizavimą, diskriminacijos mažinimą, investicijų į psichikos sveikatos didinimą bei reikalingų paslaugų prieinamumą kiekvienam ES piliečiui. Būtinai geriau finansuojamos psichikos sveikatos priežiūros priemonės, apimančios pagalbą gyventojams: veiksmingą psichikos sveikatos problemų prevenciją, aukštos kokybės psichikos sveikatos priežiūros paslaugas ir reintegraciją į visuomenę pasveikus.

Grėsmėms atsparesnės ES sveikatos apsaugos sistemos. Tarpvalstybinio masto grėsmių sveikatai valdymo koordinavimas ES lygiu, operatyvi ir koordinuota svarbiausių medicininių atsako priemonių gamyba, viešieji pirkimai ir paskirstymas. Ypatingas dėmesys stebėsenos, ankstyvojo įspėjimo, parengties ir reagavimo priemonėms, kurios padėtų pagerinti ES pajėgumus reaguojant į būsimas pandemijas ir kitas sveikatos krizes.

Kad Europa veiktų kiekvienam, turime ES suteikti daugiau galių sveikatos srityje

Visiems prieinami ir įperkami vaistai. ES šalių pacientų galimybės įsigyti modernių vaistų gerokai skiriasi. Mažiausiai modernių vaistų prieinama Lietuvos gyventojams, o to paties vaisto kaina neretai skiriasi kartais.

Dažnas ir netinkamas antimikrobinių vaistų vartojimas lemia ir atsparumo jiems vystymąsi bei nemažą mirčių skaičių. Vaistų trūkumo problemą ypač skaudžiai apnuogino pandemija, kai dėl sutrikusių tiekimo grandinių, veikliųjų medžiagų, kurių daugelis gaminama už ES ribų, stygiaus ėmė trūkti vaistų dažnai pasitaikančioms ligoms gydyti. Vaistai nuo sunkių ligų (pvz., neurodegeneracinių ir vaikų vėžio įvairių formų) tiesiog dar nesukurti.

Būtina bendra visos Europos politika ir didelės ES investicijos į inovacijas, mokslinius farmacinius tyrimus, kad būtų užtikrintas mokslo ir žinių proveržis kuriant sveikesnę Europą. Inovatyvūs ir brangūs retoms ligoms gydyti būtini vaistai bus perkami centralizuotai visoms ES šalims, o vaistų gamyba ir tiekimo atsparumas augs visoje ES, didės konkurencija vaistų pramonėje, jai bus sukurtos palankios sąlygos kurti ir investuoti.

KAD EUROPA VEIKTŲ KASDIEN,
turi mažėti biurokratinė našta ir didėti
sprendimų priėmimo greitis

DEMOKRATAI
VARDAN LIETUVOS

Kad Europa veiktų kiekvienam, turi mažėti biurokratinė našta ir didėti sprendimų priėmimo greitis

Neleisime, kad didėtų teisės aktais nustatomų pareigų našta. Tam plačiai naudosisime „One in, one out“ principą, kurio esmė – įvedus naują įsipareigojimą, turi būti panaikinamas ankstesnis. Naujai atsirandantys teisiniams reikalavimams, pareigoms numatysime saulėlydžio ar peržiūros principus, jie taps laikini, bus privaloma grįžti prie šių reikalavimų reikalingumo klausimo.

Ataskaitų reikalavimų mažinimas. Inicijuosime reikalavimų verslui teikti ataskaitas inventorizaciją ir sieksime įtvirtinti tikslą visos ES mastu 50 % sumažinti teikiamoms ataskaitoms skiriamą laiką, atsisakant nebereikalingų ataskaitų bei efektyvinant ir skaitmeninant jų teikimą.

Piktnaudžiavimo veto mažinimas. Pasigirsta daug raginimų visiškai atsisakyti veto užsienio politikos ar mokesčių srityse. Vis dėlto manome, kad visiškas veto atsisakymas šiose srityse sumažintų Lietuvos ir kitų mažesnių valstybių galimybes daryti įtaką ES sprendimams ir ginti savo interesus. Užsienio ir mokesčių politikoje siūlome veto atsisakyti atskirais ir ribotais, kasdieniam Europos veikimui svarbiais atvejais – sankcijų, mokesčių vengimo prevencijos teisės aktuose. Vis dėlto manome, kad platesnis veto atsisakymas ir apskritai ES kompetencijos išplėtimas socialinėje ir visuomenės sveikatos srityje reikalingas, nes leistų spręsti socialinės apsaugos, pensijų bei sveikatos sistemų problemas (o šiose srityse Lietuvos pažanga labai ribota).

ES sprendimų priėmimo greitis. Didžioji dalis sprendimų ES priimami kvalifikuota šalių narių balsų dauguma. Pereiti nuo sprendimų priėmimo konsensusu (kai kiekvienas turi veto teisę) prie kvalifikuotos balsų daugumos modelio nebuvo lengva. Tai padaryta, nes ES reikia rezultatyvių sprendimų priėmimo priemonių, kad būtų galima veiksmingai reaguoti į šiuolaikinius iššūkius. Tačiau vis dar yra kelios sritys (pvz., sankcijos, užsienio reikalai, biudžeto klausimai, mokesčiai), kuriose sprendimai priimami vienbalsiai ir šiuo vienbalsiškumu piktnaudžiaujama. Matome Vengrijos vykdomą sankcijų prieš rusiją ar paramos Ukrainai blokavimą, taip pat sunku daryti pažangą kovojant su mokesčių vengimu, nes toks sprendimų priėmimo būdas neleidžia ES reaguoti greitai.

Dėmesys žaliųjų technologijų diegimo supaprastinimui. Ypatingą dėmesį skirsime žaliųjų technologijų reguliavimo palengvinimui. Žalioji kursas negali didinti reguliavimo verslui, atvirkščiai – jis turi palengvinti reguliavimą atsinaujinantiems energijos šaltiniams bei jų įrengimui.

Dėmesys žemės ūkiui, savarankiškai dirbantiems asmenims, mažoms įmonėms. Siekdami mažinti biurokratinę našta, ypatingą dėmesį skirsime tiems, kurie labiausiai ją jaučia: ūkininkams, savarankiškai dirbantiems asmenims, mažoms įmonėms.

**KAD EUROPA VEIKTŲ KASDIEN,
reikalinga stipresnė europinė teisėsauga**

DEMOKRATAI
VARDAN LIETUVOS

Kad Europa veiktų kiekvienam, reikalinga stipresnė europinė teisėsauga

ES lėšų naudojimo kontrolės didinimas.

leškant lėšų ES biudžete Ukrainai remti, gynybos pramonei skatinti, socialiniams klausimams spręsti, pramonės transformacijai remti, svarbu geriau kontroliuoti turimų lėšų naudojimą. Turime Europos audito rūmus, Europos kovos su sukčiavimu biurą, neseniai veiklą pradėjo Europos prokuratūra. Sieksime efektyvinti šių institucijų veiklą, kad mažėtų nusikalstamo, netinkamo ir neefektyvaus ES biudžeto panaudojimo atvejų. ES struktūrinių fondų lėšos – tai kiekvieno ES mokesčių mokėtojo, taip pat ir lietuvių, pinigai, todėl tolerancija lėšų švaistymui turi būti nulinė.

Kova su korupcija Europos lygiu.

7 iš 10 europiečių mano, kad korupcija yra paplitusi. Skaičiuojama, kad korupcija ES kainuoja apie 6 % ES BVP. Privalome skaidrinti Europos Parlamento veiklą ir paversti jį naujų antikorpinių iniciatyvų centru, nukreiptu ne tik į smulkiosios, bet ir stambiosios korupcijos naikinimą, viešųjų pirkimų skaidrinimą. Tam Europoje reikalinga aiški kovos su korupcija strategija. Dauguma stambiosios korupcijos atvejų peržengia vienos valstybės ribas, bet kovos su ja būdai kol kas tik nacionaliniai. Siekiant efektyviai kovoti su korupcija, turi atsirasti Europos lygmens antikorpinė institucija.

Europos prokuratūra. Kaip rodo efektyvus Europos prokuratūros įsitraukimas į „BaltCap“ tyrimą ir įvairių ES lėšų grobstymo formų išaiškinimas bei užkardymas (šiuo metu Lietuvoje vykdomas 31 tyrimas dėl 73,4 mln. eurų žalos), ši institucija geba greitai priimti reikalingus sprendimus tarpvalstybinėse bylose. Vis dėlto Europos prokuratūroje dirba vos po kelis prokurorus iš kiekvienos valstybės narės, todėl svarbu stiprinti jos veiklą ir išplėsti jos mandatą sankcijų vengimo, narkotikų rinkos užkardymui, kovai su korupcija.

**KAD EUROPA VEIKTŲ KASDIEN,
reikalingas adekvatus finansavimas**

**DEMOKRATAI
VARDAN LIETUVOS**

Kad Europa veiktų kiekvienam, reikalingas adekvatus finansavimas

Europos biudžeto iššūkiai. Programoje pateikiamoms iniciatyvoms (karinis režimas gynybos pramonei, ES pensija, sveikatos klausimai, žaliosios pramonės rėmimas ir t. t.) reikalingos ES biudžeto lėšos. ES biudžetas sudaro apie 170 mlrd. eurų per metus, bet tai vos 1 % bendro ES šalių BVP. Be įprastų išlaidų, jame reikia rasti šaltinių Ukrainai remti, gynybos pramonei skatinti, socialiniams klausimams spręsti, pramonės transformacijai remti. Šiandien aptarinėjami ES biudžeto pajamų didinimo būdai yra valstybių narių įnašų didinimas bei naujos nuosavos ES lėšos, bet sprendimai dar nepriimti.

Naujas požiūris į biudžetinių problemų sprendimą. Spręsti ES biudžeto nepakankamumo problemas turime tokiais būdais, kurie nemažintų ES valstybių narių nacionalinių biudžetų, nes tai vienintelis kelias rasti politinį sutarimą. Vienas jų – galimai naujas ES nuosavas išteklius, pvz., naujas finansinių sandorių mokestis, kuris būtų taikomas biržoje vykstančiai akcijų prekybai bei prekybai kriptovaliutomis, arba finansinis maisto švaistymo mažinimo instrumentas. Jis nepaliestų absoliučios daugumos europiečių, bet kasmet ES biudžetui generuotų dešimtis milijardų eurų. Kitas kelias – dirbtinio intelekto produktų apmokestinimas, vis dažniau minimas kaip naujas svarbus dirbtinio intelekto reguliavimo elementas.

Viešųjų lėšų paėmimas iš šešėlio. Dar vienas pastaruoju metu retai aptariamas biudžeto pajamų didinimo kelias – geresnė mokesčių kontrolė, ypatingą dėmesį skiriant šešėlio mažinimui. Dėl mokesčių slėpimo tarptautiniu mastu, įskaitant fizinių asmenų pajamų mokestį, kapitalo pajamų mokesčius ir turto bei paveldėjimo mokesčius, ES kasmet prarandama apie 46 mlrd. eurų. Juos surinkus pagerėtų valstybių narių biudžetų padėtis, kas leistų dalį šio prieaugio perduoti ES.

PVM surinkimo gerinimas. Bene aiškiausias nepakankamo dėmesio mokesčių surinkimui pavyzdys – PVM atotrūkis, kuris ES sudaro 60 mlrd. eurų. Tokios sumos ES kasmet netenka dėl PVM grobstymo ir vengimo mokėti mokesčius, kriminalinių bankrotų. Vien Lietuvoje dėl PVM nepriemokos prarandame beveik 800 mln. eurų. Suregulavus šią sritį, dalis surinkto PVM tiesiogiai patektų į ES biudžetą, kita dalis padidintų valstybių narių nacionalinius biudžetus.

DEMOKRATAI
VARDAN LIETUVOS

BENDRAUKIME, kad Europa veiktų kasdien

+370 (687) 98 157

info@demokratai.lt

www.demokratai.lt

[Demokratai „Vardan Lietuvos“](#)

[@Demokratai](#)